

Datum
2020-09-30
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2020-8950

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss angående Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16)

STK-2020-1030

Arbetsmarknads- och socialnämnden lämnar följande yttrande:

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har beretts möjlighet att yttra sig över promemorian *Stärkt barnperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bland annat omedelbar placering, sekretess och skolgång*. Utredningen är en komplettering till betänkandet *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112)*.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att förslaget att införa en ny bestämmelse i LVU om omedelbar placering i skyddat boende förstärker barns rätt till eget stöd och skydd, men att förslaget också kan medföra nya problem. Nämnden saknar en analys av hur själva handlägningsprocessen kan påverka den våldsutsatta och barnen och befarar att färre barn får hjälp. Förslaget innebär en betydande utökning av socialtjänstens administration och nämnden menar att det kan krävs betydande resursförstärkning för att kunna efterleva de ändringar som föreslås.

Yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser både för- och nackdelar med förslaget, nämnden delar betänkandets och promemorians tydliga ställningstagande om att säkra barns rättigheter. Samtidigt ska den våldsutsatta vuxnes behov av skydd tillförsäkras och den andre vårdnadshavarens rättssäkerhet beaktas. Nämnden välkomnar att det nya förslaget tagit hänsyn till remissinstansernas tidigare synpunkter. Genom förslaget synliggörs barnen och deras utsatthet när de lever med våld. Det ger samhället en ökad möjlighet att skydda barnen och säkra deras skolgång och förskola på en ny vistelseort.

Risker med förslaget

Det är angeläget att kunna ta snabba beslut när en våldsutsatt söker skydd. Förslaget möjliggör en akut rättssäker placering av barn tillsammans med en våldsutsatt vårdnadshavare – oftast mamman. Arbetsmarknads- och socialnämnden ser dock att det medför omfattande administration och riskerar att skapa nya problem. Utöver SoL-beslut för den vuxna våldsutsatta kommer det behöva göras flera nya utredningsinsatser, vilka kan prövas i flera instanser. Nämnden befarar att processerna kring handläggningen tar överhanden över att arbeta med det primära – den våldsutsattas och barnens behov av skydd och behandling.

Den mer omfattande processen innebär inte bara en påfrestning för verksamheterna. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att det behöver övervägas hur processen uppfattas av barn och den våldsutsatta och hur den kommer att påverka dem. Denna diskussion saknar nämnden i förslaget. Utredningen refererar till forskning, som visar att cirka en fjärdedel av barn som bor på kvinnojourer uppfyller alla kriterier för PTSD. Barn är ofta lojala mot sina närmaste och/eller människor de står i stark beroendeställning till. Det är vanligt att de inte pratar om vad de varit med om förrän de känner att de är i trygghet och får ett förtroende. Finns dessutom en hedersproblematik med hot från flera personer krävs ännu mer för att barnet ska våga berätta. Nämnden betonar vikten av att snabbt skapa en trygg situation för barnen.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att den allvarligaste risken är att färre barn får skydd. Det räcker inte med att göra sannolikt att det finns en risk för barnets hälsa, även behovet av att inte kunna avvakta med placeringen måste uppfyllas. Särskilt svårbedömt blir detta när den vuxne inte söker hjälp i samband med en särskild händelse eller om det handlar om psykiskt och latent våld, som är svårare att påvisa men väl så allvarligt. En ytterligare risksituation är att inte alla barn i en syskonskara bedöms uppnå nivån på sannolikhet. De kan ha upplevt situationen olika och också blivit olika behandlade. Den våldsutsatta kan även ha barn i tidigare förhållande. Hos den vårdnadshavaren finns det kanske inte någon fara och barnet kan bo där. Det kan vara en bra lösning för barnet om det är en trygg förälder. Men det kan finnas fortsatta konflikter kring barnen i den relationen utan att de uppnår kriteriet kring placering. Den våldsutsatta kan hamna i en svår valsituation. Om hen lämnar våldsutövaren så måste hen också lämna ett eller flera barn, som det dessutom kan vara svårt att hålla kontakt med så länge hen är på ett skyddat boende. Det finns då en risk att hen stannar kvar längre hos våldsutövaren, vilket drabbar alla barnen.

Bedömning kring den andre vårdnadshavaren

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att den andre vårdnadshavarens rättssäkerhet stärks genom förslaget. Denne har idag små möjligheter att påverka att barnen flyttar – ibland till annan ort. Genom förslaget skulle vårdnadshavaren kunna överklaga det omedelbara beslutet. Det är också positivt att dennes inställning till placeringen blir tydlig. I vissa fall kanske ett samtycke kan komma till stånd. Nämnden menar att det behövs ett mer aktivt arbete kring att medvetandegöra personer som bedöms ha utsatt barn för att bevittna våld att

förstå konsekvenserna för barnets utveckling. Det behövs även ett mer aktivt arbete för att förebygga våld och förhindra behovet av placeringar. Utredningen hade tyvärr inte i uppdrag att lämna förslag kring hur detta ska kunna ske.

Bedömning av övriga förslag

Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i promemorians förslag om att socialnämnden ska kunna fatta beslut om byte av förskola med bara en vårdnadshavares samtycke och att barn ska kunna få utbildning på vistelseorten. Det är angeläget att barnens situation normaliseras så fort som möjligt. Förslaget om att kommuner och regioner får möjlighet att sekretessbelägga adresser till skyddade boenden är också välkommet och ökar skyddet för de utsatta.

Konsekvenser för kommunerna

Arbetsmarknads- och socialnämnden menar att förslaget om ny bestämmelse i LVU om omedelbar placering i skyddat boende kommer att medföra en betydande ökad administration för kommunen. Detta framkom redan i det förra förslaget. Sedan dess har antalet placeringar ökat ytterligare både nationellt och lokalt. Nämnden menar att det är nödvändigt en ny lagstiftning följs av finansiering som både omfattar behovet av ökade personalkostnader inom kommunen och för höjda placeringsavgifter, vilka blir följderna av högre kvalitetskrav. De nya bestämmelserna kommer också innebära kostnader för ökad kompetensutveckling kring barn som upplever våld i hemmet.

Ordförande

.....
Sedat Arif
.....

Förvaltningsdirektör

.....
Britt-Marie Petersson
.....

Särskilt yttrande från Sverigedemokraterna.